

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen
Allmänna byrån, N1

Beslutande
Minister
Fredrik Karlström

Föredragande
Avdelningschef
Linnéa Johansson

Justerat
Omedelbart

Nr 11

Begäran om utlåtande om utkastet till statsrådets förordning om stödområden enligt lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik.

ÅLR 2022/1832

60 N1

Beslut

Landskapsregeringen understöder inte förslaget i enlighet med det presenterade innehållet.

På basen av EU:s fastställda riktlinjer för statligt regionalstöd i meddelande från kommissionen (2021/C 153/01) bedömer landskapsregeringen att hela eller delar av Åland kan utnämnas till en icke förhandsdefinierad c-region och omfattas av stödkartan för Finland som ska anmälas till Europeiska kommissionen för godkännande.

Statsrådet borde därmed ha lämnat en befolkningsandel utanför de icke-förhandsdefinierade c-områdena i Finland vilken landskapsregeringen kan använda till att utse stödområden på Åland i enlighet med 59a § 2 mom. i självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991). I förslaget lämnar statsrådet en befolkningsmängd om 5.492 invånare vilken avses användas i ett senare skede vid behov.

Landskapsregeringen konstaterar att samråd har hållits i ärendet 7.2.2022 i enlighet med 59b § i självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) men att riksmyndigheten inte har beaktat landskapets ståndpunkter så långt som möjligt.

Landskapets behörighet

Åland har lagstiftningsbehörighet på områdena främjande av näringsverksamhet och sysselsättning enligt 18 § punkterna 22 och 23 självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991).

Regionalstödkartan rör ett område där Åland har lagstiftningsbehörighet och beslutsfattandet bör ske enligt självstyrelselagens 9a kapitel Ärenden som gäller Europeiska unionen 59a § Beredning av nationella ställningstaganden.

”Om det beslut som skall fattas inom Europeiska unionen helt eller delvis gäller tillämpning av Europeiska gemenskapens gemensamma politik på Åland, formulerar landskapsregeringen innehållet i Finlands ställningstagande till den del saken enligt denna lag annars skulle höra till landskapets behörighet.”

- Det innebär att landskapsregeringen beslutar om vilka kriterier i EU:s riktlinjer, vilka regionalekonomiska indikatorer på Åland som ska användas och om valet av stödområden på Åland.

Samråd enligt självstyrelselagen 59b § Genomförande av beslut som har fattats inom Europeiska unionen.

”Landskapsmyndigheterna och riksmyndigheterna skall samråda, om de åtgärder de kommer att vidta är beroende av varandra. Om endast en åtgärd kan vidtas i medlemsstaten i ett förvaltningsärende där både landskapet och riket har behörighet enligt denna lag, fattas beslutet om åtgärden av riksmyndigheten. Beslutet skall fattas efter samråd med landskapsmyndigheten så att samförstånd eftersträvas och landskapsmyndighetens ståndpunkter så långt som möjligt blir beaktade.”

- Enligt självstyrelselagen ska samråd hållas om de åtgärder som ska vidtas är beroende av varandra. EU har tilldelat Finland en gemensam befolkningsandel 28,86 % för både Finland och Åland.

”Är landskapsmyndigheten och riksmyndigheten inte överens om vilka åtgärder som bör vidtas i en fråga som avses i detta moment, kan en rekommendation till avgörande begäras av Ålandsdelegationen.”

Bakgrund

Landskapsregeringen meddelade den 23 september 2020 till arbets- och näringsministeriet att landskapsregeringen i princip stöder de synpunkter som riksmyndigheterna framför gällande de föreslagna riktlinjerna för statligt regionalstöd och att landskapsregeringen önskar uppmärksamma Finland genom arbets- och näringsministeriet att landskapsregeringen kommer att föreslå att hela eller delar av Åland ska utgöra en förhandsdefinierad eller icke förhandsdefinierad c-region för perioden 2022 - 2027.

Landskapsregeringen konstaterar att Europeiska kommissionen har fastställt riktlinjerna för statligt regionalstöd (2021/C 153/01) som ska gälla för statligt regionalstöd från och

med 1 januari 2022. Av riktlinjerna framkommer att kommissionen kan betrakta statligt stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i vissa mindre gynnade områden i Europeiska unionen som förenligt med den gemensamma marknaden. Denna typ av stöd kallas statligt regionalstöd. Statligt regionalstöd består av investeringsstöd till stora företag eller, under vissa begränsade förhållanden, av driftstöd. I båda fallen riktas stödet till bestämda regioner för att utjämna regionala skillnader och förbättra den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen.

Ålands regionalstödscharta 2022 - 2027

På basen av de fastställda riktlinjerna bedömer landskapsregeringen att hela Åland med 30.129 invånare kan utnämnas till en icke förhandsdefinierad c-region och omfattas av stödkartan för Finland.

Landskapsregeringen bedömer att Ålands skärgård med en befolkning på 2.068 invånare kan utgöra ett icke förhandsdefinierat c- område enligt riktlinjernas punkt 175, kriterium 3 punkt iii).

Övriga Åland, dvs den åländska landsbygden och staden Mariehamn kan utgöra ett angränsande område enligt punkt 175, kriterium 5. Befolkningen i dessa områden uppgår till totalt 28.061 invånare.

Hela Åland har drabbats hårt med anledning covid-19 pandemin och de restriktioner som infördes i form av fysiska distanseringsåtgärder, reserestriktioner, karantäner och nedstängningar av verksamhet. Ålands ekonomi är uppbyggd med sjöfarten som ryggraden i det åländska näringslivet och krishanteringens fokus på det egna landet har gjort att gränsregioner som Åland med betydande inkomster från internationellt resande och handel lidit extra hårt. Den exceptionella karaktären av covid-19 pandemin innebär svårigheter för företagen som inte kunnat förutses. Svårigheter av betydande omfattning som satte företagets normala marknadsförhållanden ur spel. Åland är ännu mitt i pandemins effekter och de negativa effekterna och den stora osäkerhet om framtiden som nu råder till följd av kriget i Ukraina kommer att ge långsiktiga konsekvenser för en betydande del av Ålands näringsliv.

Alternativ 2

Finlands utkast till regionalstödscharta bygger på att, av den sammanlagda befolkningens mängden om 194.790 som kan ingå i icke förhandsdefinierade c-områden (3,52 %), föreslås områden med 189.298 invånare.

Den strukturomvandling den åländska ekonomin genomlider till följd av offentliga restriktioner kopplade till covid-19 pandemin kommer att sätta långvariga spår. Framväxten av nya företag och utveckling av befintliga företag bör främjas med ett gott näringslivsklimat och med möjligheter att bevilja investeringsstöd vid bl.a. expansion. Värde av att utse c-regioner är framförallt för att det blir möjligt att ge stöd även till stora företag och att c-regionstatus även kan kopplas till andra politikområden. Med beaktande av näringslivsstrukturen och förhoppningsvis kommande företagsåtgärder på norra Åland föreslås att kommunerna Finström och Saltvik utses till icke-förhandsdefinierade c-områden enligt riktlinjernas punkt 175 kriterium 3 punkt iii).

Förslagets innehåll

I utkastet till statsrådets förordning om stödområden enligt lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik anges de kommuner som enligt förslaget ska omfattas av stödområdena I och II. De högsta stödnivåerna för stödområden fastställs enligt Europeiska kommissionens riktlinjer och är följande:

Högsta stödnivåer

	Små företag	Medelstora företag	Stora företag
Förhandsdefinierade c-områden (glest befolkade) samt icke förhandsdefinierade c-områden som delar landgräns med ett land utanför EES eller Efta (stödområde I)	40	30	20
Andra icke förhandsdefinierade c-områden (stödområde II)	35	25	15

Bestämmelser om de maximala procentandelar för stödet som tillämpas på stödområdena finns i statsrådets förordning om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 (895/2021), som utfärdats med stöd av lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021–2028 (758/2021).

När stödområdena fastställts har man utgått från de kriterier och villkor som anges i riktlinjerna för regionalstöd. Man har alltså granskat i första hand bruttonationalprodukten och arbetslöshetsgraden enligt storområden, landskap och ekonomiska regioner samt vid behov även enligt mindre områden. Dessutom har man tittat på de andra kriterier som anges i riktlinjerna, dvs. områden som genomgår en strukturomvandling, öar och geografiskt isolerade områden samt områden vid de yttre gränserna (gemensam landgräns med ett land utanför EES eller Efta). Vidare har befolkningstätheten per kvadratkilometer samt en mer omfattande granskning av den regionala ekonomin använts i beräkningarna. Förslaget baserar sig på en helhetsbedömning och har utarbetats med beaktande av den regionala ekonomin.

Förhandsdefinierade c-områden

Enligt Europeiska kommissionens meddelande om riktlinjer för regionalstöd kan ett område med en total befolkningsandel på 23,34 procent utses till ett förhandsdefinierat c-område på basis av att det är glest befolkat (under 8 invånare per kvadratkilometer). I utkastet föreslås det att storområdet Östra och Norra Finland, som består av landskapen Södra Savolax, Norra Savolax, Norra Karelen, Mellersta Österbotten, Lappland, Kajanaland och Norra Österbotten, ska utses till ett förhandsdefinierat c-område på grund av att det är glest befolkat.

Befolkningsandelen för förhandsdefinierade c-områden ska användas för att utse förhandsdefinierade områden på grundval av att de är glest befolkade, men enligt riktlinjerna

för regionalstöd är det också möjligt att under vissa förutsättningar använda befolkningsandelen för att utse glest befolkade områden som angränsar till de ovannämnda glest befolkade områdena. På grund av att befolkningsandelen i c-områdena är begränsad har detta dock inte gjorts i detta förslag.

Icke förhandsdefinierade c-områden

Befolkningsandelen i de icke förhandsdefinierade c-områdena får i Finland uppgå till högst 3,52 procent (194.790 invånare). De här områdena får utses nationellt, så länge kriterierna i riktlinjerna för regionalstöd uppfylls. Sådana socioekonomiska, geografiska eller strukturella problem som avses i riktlinjerna för regionalstöd kan motivera att man utser ett område. Områden som får stöd för rättvis omställning kan även utses på basis av strukturuomvandlingskriteriet. Närmare kriterier vad gäller icke förhandsdefinierade c-områden är följande:

Kriterium 1:

Angränsande områden med minst 50.000 invånare. Dessa ska ligga i Nuts 2- eller Nuts 3-regioner som har

- (i) en BNP per capita under eller lika med genomsnittet för EU27, eller
- (ii) en arbetslöshetsgrad över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet

Kriterium 2:

Nuts 3-regioner med färre än 100.000 invånare som har

- (i) en BNP per capita under eller lika med genomsnittet för EU27, eller
- (ii) en arbetslöshetsgrad över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet

Kriterium 3:

Öar eller angränsande områden som också är geografiskt isolerade (t.ex. halvöar och bergsområden) som har

- (i) en BNP per capita under eller lika med genomsnittet för EU27, eller
- (ii) en arbetslöshetsgrad över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet, eller
- (iii) färre än 5.000 invånare

Kriterium 4:

Nuts 3-regioner, eller delar av Nuts 3-regioner, som utgör angränsande områden som gränsar till ett a-område eller som har en gemensam landgräns med ett land utanför EES eller Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta).

Kriterium 5:

Angränsande områden med minst 25.000 invånare som är på kraftig tillbakagång relativt sett, förutsatt att sådana områden inte ligger i Nuts 3-regioner eller angränsande områden som uppfyller villkoren för att utses till förhandsdefinierade områden eller som kan utses i enlighet med kriterierna 1–4.

På basis av detta kriterium kan man också utse områden som utsetts till mottagare av stöd ur Fonden för en rättvis omställning i medlemsstatens plan för en rättvis omställning som godkänts av kommissionen.

På basis av de ovannämnda bedömningskriterierna och en mer omfattande granskning av den regionala ekonomin föreslås det att följande områden blir icke förhandsdefinierade c-områden:

Som ett geografiskt sammanhängande område

- I Mellersta Finland Jämsä ekonomiska region samt Joutsa, Keuru och Saarijärvi-Viitasaari ekonomiska regioner
- I Päijänne-Tavastland de nordliga kommunerna Gustav Adolfs, Sysmä, Padasjoki och Heinola
- I Södra Österbotten Kuusiokunnat och Järviseuutu ekonomiska regioner
- I Birkaland Kuhmois kommun i Tammerfors ekonomiska region samt Mänttä-Vilppula och Juupajoki kommun i Övre Birkalands ekonomiska region

- I och med att området utses får hanteringen av den plötsliga strukturomvandlingen i Jämsä stöd, men samtidigt utses också angränsande glest befolkade områden som har en relativt hög arbetslöshetsgrad och en svag regional ekonomi.

- Området utses på basis av BNP-kriteriet i riktlinjerna för regionalstöd (angränsande områden med minst 50 000 invånare som ligger i en Nuts 2-region vars köpkraftsjusterade BNP per capita är under genomsnittet för EU27¹).

I Södra Karelen Imatra ekonomiska region

- Området utses på basis av att det har gemensam gräns med ett land utanför EES eller Efta.

I Kymmenedalen Miehikkälä kommun och Vederlax kommun

- Kommunerna utses på basis av att de har gemensam gräns med ett land utanför EES eller Efta.

Befolkningsandelen i de föreslagna icke förhandsdefinierade c-områdena är 189.298 invånare. Vad gäller resten av befolkningsandelen (5.492 invånare) kan användningen vid behov uppskattas senare.

---

¹ Källa: Eurostat